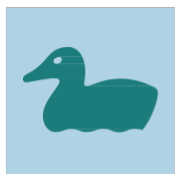

DELÅRSBOKSLUT 2018

Delårsbokslut 2018

Verksamhet

Huvudsaklig verksamhet

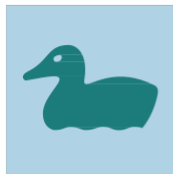

Vård- och äldreomsorgsnämndens (VÄN:s) uppdrag är att erbjuda äldre personer möjligheten att åldras i trygghet med bibehållet oberoende. Vidare är uppdraget att erbjuda individer med funktionsvariation adekvata insatser för att leva ett självständigt och fullgott liv. De enskilda ska bemötas med respekt och förutsättningar skall ges att leva ett aktivt liv med inflytande i samhället och i sin vardag. Alla insatser skall ske med god kvalitet och med aktning för den enskildes integritet.

Nämnden ansvarar för att utforma och vidareutveckla insatser med hänsyn till de behov som finns samt att öka förutsättningarna till ett så självständigt liv som möjligt. Nämnden fullgör kommunens uppgifter för sina målgrupper enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen och vad som i övrigt i lag eller annan författning sägs. Vård- och äldreomsorgsnämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt lagarna om färdtjänst och riksfärdtjänst, bostadsanpassningsbidrag, medicintekniska hjälpmedel och vårdarhjälpmedel.

Vid delårsbokslut 2018 finns sex aktiva utförare av hemtjänst, varav kommunen är en och boenden med platser och inriktning enligt nedan tabell. Personer med hemtjänst har ökat med 25 personer och personer med personlig assistans har minskat med 3 personer mellan april och augusti 2018

	Antal avdelningar	Antal platser	Varav extern regi
Gruppboende demens	22	181	55
Gruppboende fys.	7	98	32
Serviceboenden	7	106	-
Korttids inkl. flexibel växelv.	4	36	-
Boenden LSS	14	113	-
Korttids LSS	3	12	-
Trygghetsboenden med anvisningsrätt		70	4
		Antal	Varav extern regi
Personer med hemtjänst i ordinärt boende		734	183
Personer med hälso- och sjukvård i ordinärt boende		369	62
Personer med personlig assistans försäkringskassa		103	62
Personer med personlig assistans kommun		22	16

Åtaganden

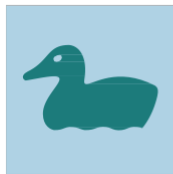
Inom nämnden pågår ett målinriktat och systematiskt arbete utifrån åtaganden inom ekonomi, personal och kvalitet. En identifierad risk för nämnden är kompetensförsörjningsbehovet. Utmaningen möts bland annat genom att utreda införandet av serviceassistent, arbeta vidare med den antagna handlingsplanen *Heltidsresan och* hälsosam schemaläggning i Time Care. Dessa åtgärder är även en del av det strategiska arbetet för att attrahera men också behålla befintlig kompetens.

En stor utmaning är att balansera de ökade behoven i äldreomsorgen och inom funktionsstöd med de ekonomiska resurserna. Nämnden arbetar på framförallt två sätt för att säkerställa ett tillräckligt antal platser på särskilt boende, dels genom utbyggnad av fler platser men också genom att möjliggöra att äldre ska kunna bo kvar längre i sitt ordinarie boende.

Utöver det systematiska förbättringsarbetet fortgår också nämndens arbete för att tillskapa nya boendeplatser på särskilda boenden för att möta den prognostiserade ökade äldre befolkningen och därigenom ett framtida stigande omsorgsbehov. Nämnden arbetar även aktivt med att skapa fler boendeplatser mot funktionsstöd. Den nystartade förebyggande enheten fortsätter sitt arbete utifrån sin verksamhetsplan för att öka tryggheten i hemmet för äldre och utveckla samverkan med civilsamhällets organisationer. Ett antal digitaliseringsinsatser pågår som involverar såväl brukare som personal, däribland den påbörjade implementeringen av en ny digital plattform vilken möjliggör utökat införande av pilotprojektet digital fjärrtillsyn i hemmet. Ett projekt som enligt utvärdering fallit väl ut.

Sedan januari 2018 ingår avdelningen för funktionsstöd i Vård- och äldreomsorgsnämnden. Syftet med överflyttningen av funktionsstöd var att uppnå effektivare resursutnyttjande och samordningsvinster. Trots prognostiserat underskott finns en underliggande positiv utveckling av verksamhetens ekonomi. Sammanslagningen har fungerat väl och ett bra samarbete föreligger. Vidare ser nämnden över möjligheterna att samlokalisera planeringsavdelning, förvaltningsledning, viss administration och myndighetsutövning. På sikt kommer nämnden arbeta för ytterligare samlokalisering och stordriftsfördelar mellan funktionsstöd och äldreomsorg.

Nämnden gör bedömningen att arbetet med åtagandena i stort löper på enligt plan. Samtidigt är flera av åtagandena långsiktiga och arbetet förväntas fortgå.

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 4

I Alingsås råder god ekonomisk hushållning grundad på effektiv resursanvändning

Indikator: Nettokostnader skall inte öka snabbare än summan av skatteintäkter och generella statsbidrag

Vård- och äldreomsorgsnämndens åtaganden, uppdrag, nyckeltal och utfall:

Nämndens åtaganden:

(A) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att arbeta för att verksamheten ska bli ekonomiskt effektivare genom att nettokostnadsökningen ska understiga pris-/löne- och volymförändring.

(B) Reducera nämndens kostnader till att motsvara budget för VOÄ där avdelning för funktionsstöd sedan 1/1-2018 ingår.

	Avdelning funktionsstöd			Äldreomsorg		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Nettokostnadsavvikelse	-1,6%	-1,0%	-0,6%	3,1%	3,8%	2,1%
	2016	2017	Progn 2018	2016	2017	Progn 2018
Budgetavvikelse	-14 mkr	-10 mkr	-8,5 mnkr	-7 mnkr	+1 mnkr	-4 mnkr

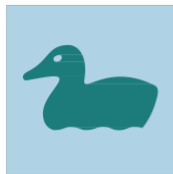
Nyckeltal: Nettokostnadsavvikelse LSS och Äldreomsorg

Äldreomsorgens nettokostnadsavvikelse minskade 2017 till 2,1 %. Nämnden uppvisar därmed lägre nettokostnadsavvikelse än Göteborgsregionens kommuner (4,2 %) men något högre nettokostnadsavvikelse än liknande kommuner (2,0 %). För LSS-verksamheten är nettokostnadsavvikelsen för Alingsås - 0,6 % vilket är lägre än Göteborgsregionens kommuner (3,8 %) men något högre än liknande kommuner (-1,4 %).

Under 2018 är nettokostnadsökningen för nämnden cirka 4,3 procent, vilket justerat för försäkringskassans åtstramningar inom personlig assistans bedöms vara något lägre än pris-/löne- och volymökningar.

Nyckeltal: Budgetavvikelse LSS och Äldreomsorg

Nämnden har ett underskott mot budget 2018. Prognosen har förbättrats med 1,0 mnkr sedan vårbokslutet, men nämnden uppgår inte budgetbalans för 2018 (se ekonomi sidan 20-24).

Åtaganden utifrån KF:s angivna område *särskilt fokus*:

(C) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att verka för att bidra till den digitala utvecklingen, där effekthinämningen beräknas vara störst.

Nyckeltal: Antal projekt kring utveckling av välfärdsteknik utifrån framtagna plan påbörjade och genomförda

Utfall januari-augusti 2018: 1

- **Implementera digital plattform**

För att bidra till den digitala utvecklingen har Vård- och äldreomsorgsnämnden påbörjat implementering av ny digital plattform som stödjer olika digitala tjänster i hemmet till exempel digital fjärrtillsyn och trygghetslarm. Den nya digitala plattformen möjliggör vidare utveckling av välfärdsteknik i förvaltningen. Via den digitala plattformen kommer under 2018 bland annat att påbörja ett arbete med implementering av ett detaljplaneringssystem.

Åtaganden utifrån KF:s angivna *uppdrag*:

(1) Vård- och äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att utreda och beräkna digitaliseringsmöjligheter inom äldreomsorgen.

(2) Vård- och äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att kommunal administration fortsatt ska minska genom smartare och effektivare arbetssätt där nya lösningar inom teknik ska prioriteras.

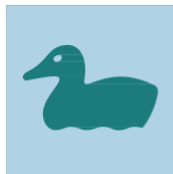
(3) Vård- och äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar.

Nyckeltal: Antal digitaliseringsprojekt påbörjade och genomförda

Utfall januari-augusti 2018: 6

- Pågående implementering av digital fjärrtillsyn
- Pågående implementering av Magna Cura webb
- Överflytt av Magna Cura LSS till det förvaltningsgemensamma Magna Cura
- Preventivt arbete inför ny lag om nationell läkemedelslista
- Pågående implementering av avancerad bokning i Time Care
- Utredning av kommungemensam E-learningplattform

Nämnden har påbörjat ett arbete med att utreda och beräkna digitaliseringsmöjligheterna inom äldreomsorgen. Utifrån verksamhetsförändring strävar nämnden mot en mer modern och digitaliserad omsorg med individens bästa i centrum. Den påbörjade implementeringen av en ny digital plattform möjliggör utökad införande av digital fjärrtillsyn i brukarnas hem. Vidare pågår ett arbete genom samverkansplattformen AllAgeHub, ett initierat projekt som bland annat avser hur boendemiljöer kan utformas utifrån individens behov och önskemål för att uppnå ökad självständighet samt trygghet i hemmet.

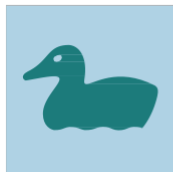
Ett underprojekt i den uppstartade digitala plattformen kommer att ske under 2018 i form av ett detaljplaneringssystem för kvarboendeavdelningen, vilket medverkar till att nå uppdraget att administrationen fortsatt ska minska genom smartare och effektivare arbetssätt. Detaljplaneringssystemet syftar att kvalitetssäkra och effektivisera hemtjänstens planering på individnivå.

Implementering av Magna Cura webb för hemtjänsten färdigställs under 2018, systemet kommer bidra till att personalens arbete både effektiviseras och möjliggör mobil dokumentation. Som ett resultat av överflytten av funktionsstöd pågår ett arbete med att flytta över Magna Cura LSS till det förvaltningsgemensamma Magna Cura. Syftet med överflytten är att ha ett gemensamt journalsystem men även ekonomisk hushållning. En ny lag om nationell läkemedelslista ska ersätta lagen om receptregister och lagen om läkemedelsförteckning. Ett arbete pågår inom nämnden med att omvärldsbevaka förändrade systemkrav för att vara förberedd när lagen träder i kraft.

Som ett led i att reducera central administration och föreslå möjligheter till effektiviseringar fortgår implementering av schemaläggningssystemet hälsosam schemaläggning i Time Care, vilket kommer vara implementerat under 2018. Dessutom sker uppstart av *Avancerad bokning* inom ramen för Time Care under 2018 som är ett viktigt verktyg för att kunna genomföra heltidsresan. Behovet av IT-stöd på Planeringsavdelningen till verksamheten är fortsatt stor så länge schemasystemet Time Care brukas. Ett kommungemensamt arbete är i gång med att utreda en framtida E-learningplattform. Ändamålet med E-learningplattformen är att möjliggöra effektiv digital utbildning för att bland annat kompetensutveckla personal inom olika områden. Samt att stärka Alingsås kommun som attraktiv arbetsplats.

Nämnden ser stora långsiktiga utmaningar för att möta volymökningar samtidigt som det blivit svårare att rekrytera vårdnära personal. Nämnden behöver utreda och vidare implementera tekniska lösningar i alla verksamheter och har påbörjat ett flertal projekt som syftar till att minska administrativ kringtid. Därtill är startportalen i beslutsstödssystemet Hypergene utvecklad och nedbrytbar, vilket möjliggör uppföljning av rättvisande resultat kring bland annat ekonomi, arbetstid, sjukfrånvaro och timanställningar. Brist på kommungemensam stödresurs för Hypergene påverkar dock utvecklingstakten. Det är av yttersta vikt att den förvaltning och kommunens centrala it-resurser samarbetar samt stödjer nämnden med en hållbar digital infrastruktur om vi ska lyckas i utvecklingen framåt.

Nämndens bedömning är att det påbörjade arbetet kring digitalisering och välfärdsteknologi har goda förutsättningar att nå tydliga resultat under 2018. Samtidigt är flera av åtaganden långsiktiga och arbetet förväntas fortgå fram till 2020.

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 5

I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet

Indikator: Nöjd-medarbetar-index ska höjas
Sjukfrånvaron i kommunen ska minska

Vård- och äldreomsorgsnämndens åtaganden, uppdrag, nyckeltal och utfall:

Nämndens åtaganden:

(A) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att verka för att verksamheten utvecklas som en attraktiv arbetsgivare.

(B) Vård- och äldreomsorgsnämnden fortsätter att sträva mot en god arbetsmiljö.

Nyckeltal: Genomsnittlig sysselsättningsgrad bland vårdnära personal

Utfall januari-augusti:		
AFF	Äldreomsorg	Tot. VOÄ
2017: 94,6 %	2017: 85,3 %	2017: 88,7 %
2018: 96,0 %	2018: 85,8 %	2018: 89,5 %

Nyckeltal: NMI

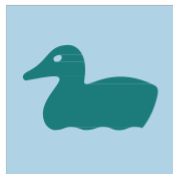
Utfall helår:		
AFF	Äldreomsorg	Tot. VOÄ
2017: 3,8	2017: 4,0	2017: 3,9

Nyckeltal: Andel total sjukfrånvaro

Utfall januari-juli:		
AFF	Äldreomsorg	Tot. VOÄ
2016: 8,3 %	2016: 9,6 %	2016: 9,1 %
2017: 9,0 %	2017: 8,7 %	2017: 8,8 %
2018: 7,6 %	2018: 8,7 %	2018: 8,3 %

Nyckeltal: Andel korttidssjukfrånvaro

Utfall januari-juli:		
AFF	Äldreomsorg	Tot. VOÄ
2016: 2,4 %	2016: 3,2 %	2016: 2,9 %
2017: 2,7 %	2017: 3,3 %	2017: 3,0 %
2018: 2,8 %	2018: 3,3 %	2018: 3,1 %

Nyckeltal: Andel tid som utförs av timanställd personal

Utfall januari-augusti:		
AFF	Äldreomsorg	Tot. VOÄ
	2016: 21,9 %	
2017: 19,0 % *	2017: 20,0 %	2017: 19,6 %
2018: 20,3 % *	2018: 21,5 %	2018: 21,0 %

*AFF timanställda inkluderar PAN-anställda inom personlig assistans

Kommentarer till nyckeltalen kopplade till mål 5 åtagande A-B (se personalavsnitt sidan 26).

Åtaganden utifrån KF:s angivna uppdrag:

(4) Vård- och äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att renodla undersköterskeuppdraget genom att finna möjligheter för andra yrkeskategorier att bistå verksamheten.

Nyckeltal: Uppföljning av att utreda införandet av serviceassistent

Utfall januari-augusti 2018: Utredning har startats.

En utredning av att införa serviceassistent i Vård- och äldreomsorgsnämndens verksamheter har påbörjats. Utredningen kommer att undersöka de vinster nämnden genererar genom införandet men även utreda utmaningar och svårigheter av ett eventuellt införande av en ny profession i verksamheten. Studiebesök till kommunerna Skövde och Göteborg som har infört serviceassistent som profession kommer att ske under hösten. Utredningen väntas bli klar innan årsbokslutet.

Vidare arbetar nämnden med att använda extratjänster i verksamheten, vilket också medför en renodling av undersköterskeuppdraget. Under 2018 har 18 bidragsfinansierade anställningar använts inom Vård- och äldreomsorgsnämnden.

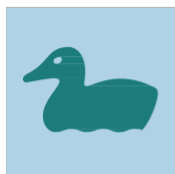
Kommunfullmäktiges prioriterade mål 6**I Alingsås finns det valfrihet och självbestämmande**

Indikatorer: Medborgarnas/brukarnas bedömning av inflytande i kommunen ska öka, Nöjd-kund-index inom hemtjänsten ska öka
Nöjd-kund-index inom äldreboenden ska öka

Vård- och äldreomsorgsnämndens uppdrag, nyckeltal och utfall:**Åtaganden utifrån KF:s angivna uppdrag:**

(5) Vård- och äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att fortsatt utveckla valfrihetsmodeller inom ramen för Lagen om valfrihetssystemet.

Nyckeltal: Uppföljning av att utreda underlag för beslut; LOV-isering av daglig verksamhet inom Funktionsstödsverksamheten

Utfall januari-augusti 2018: Utredning har påbörjats och beräknas vara färdig under november månad 2018

(6) Vård- och äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att stärka och utveckla demokratin och i lämpliga former använda sig av medborgardialog.

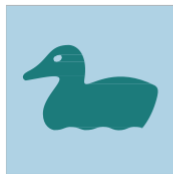
Nyckeltal: Antal dialogmöten inom verksamheten för stärkt och utvecklad demokrati påbörjade och genomförda alt.

Utfall januari-augusti 2018: >23*

*Samtliga chefer som har genomfört brukardialog är inräknade totalt har 23 chefer startat någon form av dialog, majoriteten av dessa chefer har fler än en uppstartad brukardialog därav tecknet >.

Vård- och äldreomsorgsnämnden har gjort en konkretisering av vad en brukardialog innebär; *"En brukardialog innebär att genom olika former av samtal med brukarna generera högre jämlikhet, inflytande och effektivitet inom vård- och äldreomsorgsförvaltningens skilda verksamhetsdelar."* Samtliga avdelningar har fått i uppdrag att i uppdrag att under året, genom brukardialog utifrån konkretiseringen, sätta fokus på området som i Socialstyrelsens brukarundersökning har fått lägst andel positiva svar. För nämndens verksamheter där en brukarundersökning inte genomförs, väljer verksamheten ett område som för brukarna upplevs angeläget att föra dialog utifrån.

Samtliga avdelningar har påbörjat uppdraget och ett antal aktiviteter är i gång genom olika former av brukardialoger. Inom boendeavdelningen har dialog med brukarna hållits utifrån bland annat ämnena mat och kost, önskemål om aktiviteter på träffpunkterna har hållit dialog kring, förtroenderåd mellan avdelning, brukare och politiker har hållits. På flera boenden hålls husmöten där frågor som berör boendet diskuteras. Inom förebyggandeenheten har dialog med nyinflyttade i 65+boende hållits, representanter från enheten deltog under Noltorpsdagarna och förde samtal med närvarande kommuninvånare. Representanter från VoÅ har deltagit på pensionärsföreningars medlemsmöten i syfte att föra dialog om seniorers behov av kommunal service och social gemenskap. Anhörigvårdare har varit delaktiga i att påverka utbudet av föreläsare och cirklar för anhöriga under terminen. Som ett komplement till de nystartade miniträffpunkterna ska genom samverkan mellan kvarboendeavdelningen, förebyggandeenheten och frivilligorganisationer verka för att fysiskt nå ut till de brukare som inte tar sig ut i syfte att bryta ensamheten. Inom avdelningen för funktionsstöd genomförs brukarråd. Avdelningen har också kartlagt området rädslor genom samtal, därtill har avdelningen utvecklat kommunikationen vid dialog genom bland annat bildstöd samt strategier både individuellt och på gruppnivå.

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 7

I Alingsås utvecklas vården och omsorgen för individens behov

Indikatorer: Nöjd-kund-index inom hemtjänsten ska öka
Nöjd-kund-index inom äldreboenden ska öka

Vård- och äldreomsorgsnämndens åtaganden, uppdrag, nyckeltal och utfall:

Nämndens åtaganden:

(A) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att genom systematiskt förbättringsarbete fortsatt utveckla kvaliteten i vården och omsorgen.

(B) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att fortsatt utveckla ett personcentrerat förhållningssätt.

Nyckeltal: Antal fallolyckor januari-augusti

Utfall jan-augusti kommunalt utförd verksamhet:

2016: 1 174	2017: 1 358	2018: 1 472
-------------	-------------	-------------

Nyckeltal: Nöjdhet med möjlighet att komma utomhus utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning

Utfall särskilt boende:

2015: 58 % (riket 58 %)	2016: 52 % (riket 58 %)	2017: 59 % (riket 58 %)
-------------------------	-------------------------	-------------------------

Nyckeltal: Nöjdhet med aktiviteter utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning

Utfall särskilt boende:

2015: 73 % (riket 63 %)	2016: 66 % (riket 63 %)	2017: 66 % (riket 64 %)
-------------------------	-------------------------	-------------------------

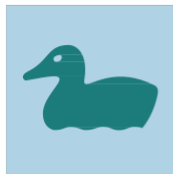
Nyckeltal: Sammantagen nöjdhet utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning

Utfall medel av hemtjänst och särskilt boende:

2015: 90 % (riket 86 %)	2016: 89 % (riket 86 %)	2017: 90 % (riket 85,5 %)
-------------------------	-------------------------	---------------------------

Nyckeltal: Uppföljning av att utreda arbetet kring närvårdssamverkan SAMLA, implementera ny lagstiftning; Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Utfall januari-augusti 2018: Samverkan pågår inom SAMLA kring utskrivningsprocesser och nära vård för ett säkert införande i september. Ny rutin för utskrivningar från slutna vård införs den 25/9 2018. Utbildningsinsatser i den nya IT-tjänsten som stödjer processen för in- och utskrivning kommer genomföras under hösten.

(C) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att verka för fler boendeplatser.

Nyckeltal: Antal färdigställda boendeplatser; särskilt boende samt boende med särskilt stöd

Utfall januari-augusti 2018: Åtta nybyggda demensboendeplatser på Ginstgårdens äldreboende och sex platser på nytt LSS-boende tas i drift under hösten 2018.

Åtaganden utifrån KF:s angivna område *särskilt fokus*

(D) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att utveckla anhörigstöd och förebyggande insatser.

(E) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att frivilliginsatser ska stimuleras och utvecklas.

Nyckeltal: Andel trygga utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning

Utfall medel av hemtjänst och särskilt boende:

2015: 90 % (riket 88 %)	2016: 91 % (riket 86 %)	2017: 88 % (riket 87 %)
-------------------------	-------------------------	-------------------------

Nyckeltal: Antal engagerade frivilliga i verksamheten

Utfall:

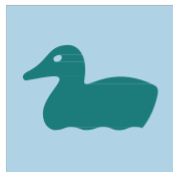
2016: 98	2017: 99	2018: 98
----------	----------	----------

Nyckeltal: Antal projekt för att stimulera och utveckla frivilliginsatser på boende och inom kvarboende påbörjade och genomförda

Utfall januari-april 2018: 15

Följande projekt finns inom enheten för att stimulera och utveckla frivilliginsatser på boenden och inom kvarboende:

- Hörselskadades riksförbund har hörcafé på Bjärkegården 1 gång/vecka
- Synskadades riksförbund är medarrangör vid syncaféerna på Brunnsgården
- Röda korsets besöksgrupp är i samverkan med förebyggandeenheten
- PRO/SPR/Röda korset har caféträffar på träffpunkterna
- PRO/SKPF/RPG/Hjärt-lungsjukas förening har körverksamhet och underhåller regelbundet på träffpunkterna
- Bjärke hembygdsförening och Alingsås hembygdsförening deltar regelbundet i träffpunktens verksamhet.
- Seniorsdata har regelbundna datakurser på Brunnsgårdens träffpunkt
- PRO har startat matlagningsgrupp på Tuvegården
- Alla kyrkliga samfund har gudtjänster på våra äldreboenden
- Neroförbundet samverkar med anhörigstödet i arbetet med att arrangera anhörigcirkel till de som vårdar och stödjer en äldre person med neurologiska

funktionsvariationer.

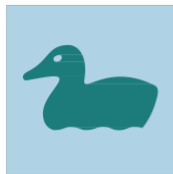
- Samverkan med Frälsningsarmen för målgruppen personer med demenssjukdom och deras anhöriga.
- Samverkan med Röda Korset, Bräcke Diakoni och Sensus i arbetet med att bedriva Alzheimers Café
- Pensionärsföreningarna ingår i en referensgrupp för utveckling av förebyggandeenheten
- Översyn av föreningsbidraget
- Lunchservice på Hagagården för äldre som bor i ordinärt boende

Följande projekt/aktiviteter finns för att i samverkan med andra kommunala verksamheter skapa meningsfulla aktiviteter på träffpunkterna:

- Kulturskolan kommer och underhåller
- Alingsås museum föreläser och visar bilder och föremål
- Förskolor i kommunen samverka för att skapa möten över generationsgränserna på två av våra träffpunkter
- Biblioteket föreläser och informerar

Förbättringsåtgärderna kopplade till nämndens åtagande och uppdrag att ytterligare utveckla ett systematiskt arbete kring ett personcentrerat arbetssätt, är fortsatt högt prioriterat i förvaltningen. Följande satsningar pågår för att bidra till fortsatt ökning av brukarnöjdheten i verksamheten:

- Under sommaren har ett antal aktiviteter och utflykter genomförts inom nämndens olika avdelningar i syfte att bidra till känslan av semester och bryta av vardagen med aktiviteter som hör sommaren till såsom bad, besök till botaniska i Göteborg, utflykt till Gräfsnäs, besök på Nolby gård med mera. Brukarna har bjudit på glass och vattenmelon i mängder för att svalka och släcka törsten. Den ihållande varma sommaren har utifrån samtal med avdelningschefer och MAS fungera mycket väl ute i verksamheterna utifrån både brukar- och medarbetarperspektivet.
- Ett aktivt arbete pågår inom såväl boende som kvarboende med att höja kontinuiteten genom att erbjuda brukare kontaktperson. Genom bland annat ombudsmodellen, vars mål är att skapa en samsyn för kontinuerlig kompetensutveckling.
- Inom kvarboendeavdelningen har man prövat konceptet *En väg in* där samordnaren tar den första kontakten och styr upp starten av ett nytt hemtjänstämte. Ett led i att kompetensutveckla personalen i verksamheterna sker inom kvarboende via *Torsdagsutbildningar*, vilka sker genom obligatoriska ämnesblock för medarbetare.
- Boendeavdelningen har valt att ta fram ett gemensamt mål för hela avdelningen; *En meningsfull vardag för dig*, i syfte att höja kvalitén. Enhetscheferna har påbörjat ett arbete med att bryta ner målformuleringen vad den betyder för respektive enhet. Arbete för att förbättra måltidssituationen på några äldreboenden visar på större delaktighet, större matglädje och mer lugn och ro vid måltidssituationen. På flera äldreboenden har även matmöten/matråd införts där brukare deltar i utveckling kring måltiderna t.ex. kring vilka rätter som ska finnas på matsedel.
- Hälso- och sjukvårdsavdelningen har inom närsjukvårdssamverkan tagit mått på antal

patienter som initierats av sjuksköterskor i hemsjukvården och blivit inskickade till sjukhuset. Mätningen visade på att ingen av de patienter som skickats in var inskickade i onödan. Detta är ett sätt att följa upp och kvalitetssäkra denna process i verksamheten.

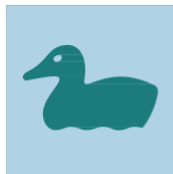
- Inom AFF har en internutbildning i pedagogiskt förhållningssätt startats upp för samtlig personal i syfte att kompetenshöja och säkra kvaliteten för brukarna. En gemensam rutin inom AFF för att systematiskt arbeta med att kvalitetsförbättra är att samtliga brukare ska ha en genomförandeplan och bemötandestrategier där det framgår vad och hur insatser ska genomföras. Kontinuerliga brukarråd finns på enheter där det är möjligt. Egna enkäter har använts för att säkra insatsen och samtidigt utveckla och förbättra den.
- Myndighetsavdelningen har tydliggjort vårdplaneringsarbetet samt infört biståndshandläggartjänst med koordinatorsuppdrag för korttidsboende. Införandet av en koordinator har lett till högre flöde, bättre arbetsmiljö och bättre samverkan. Avdelningen har även inlett ett arbete enligt IBIC, Individens behov i centrum. IBIC syftar till en högre rättsäkerhet i bedömning samt att tydliggöra brukarens stödbehov. Modul för IBIC är inköpt och planering av implementering har påbörjats. I väntan på rekrytering av ny metodhandledare och modul till Magna Cura har implementeringen fördröjts. Samtliga medarbetare inom myndighetsavdelningen har utbildats i den nya förvaltningslagen. En effektivisering gällande färdtjänst är genomförd. Väntetiden har minskat avsevärt.

Socialstyrelsens brukarundersökning						
	Hemtjänst			Äldreboende		
	2016	2017	2017 riket	2016	2017	2017 riket
Bemötande	98 %	99 %	97 %	96 %	94 %	94 %
Trygghet	90 %	90 %	86 %	91 %	88 %	88 %
Sammantagen nöjdhet	94 %	94 %	89 %	84 %	86 %	82 %

Utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning arbetar avdelningarna med att planera och genomföra systematisk verksamhetsutveckling med värdegrundsfokus. Nämndens strävan med att utveckla det förebyggande och trygghetsskapande arbetet vilket bland annat sker via Förebyggandeavdelningens aktiviteter och insatser. Målet med enheten är att skapa goda samverkansvinster inom det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, med gemensamma mål för verksamheten.

Inom AFF, boende och daglig verksamhet genomfördes 2017 en brukarundersökning. Metodutvecklare i verksamheten har ansvaret för undersökningen och genom brukarråd har brukarna getts möjlighet att vara delaktiga och påverka genom olika förbättringsförslag. En ny rutin har tagits fram och fastställd plan på uppföljning finns för vidare kvalitetsförbättring.

Arbetet för att minska antalet fallolyckor inom nämndens verksamheter fortgår bland annat genom att läkemedelsgenomgångar regelbundet genomförs och antal olämpliga läkemedel mäts i kvalitetsregistret BPSD (beteendemässiga och psykiska symtom vid demens). Vidare används det nationella kvalitetsregistret Senior alert som är ett verktyg för att stödja

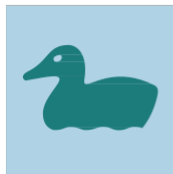

vårdprevention, prevention för äldre personer som riskerar att falla, få trycksår, minska i vikt, utveckla ohälsa i munnen och/eller har problem med blåsdysfunktion. Resultat från kvalitetsregistren visar att förvaltningen är framgångsrika i att öka antalet läkemedelsgenomgångar för personer med demenssjukdom och antalet olämpliga läkemedel har minskat. En viktig aspekt att ta med i det fallförebyggande arbetet är att syftet inte är att begränsa brukarna i sin vardag. Brukarna måste få röra på sig samt vara självständiga, och då sker det fall ibland trots att det som går att förebygga i Senior Alert är gjort. Sammanfattningsvis har det fallförebyggande arbetet visat positiva resultat för personer med demenssjukdom. Ytterligare arbete för att preventivt minska antalet fall- och läkemedelsavvikelser är:

- Träffpunktsverksamheten erbjuder gruppgymnastik, promenadgrupper, styrketräning, balansträning, yoga och qigong för att öka styrka och koordination.
- Vidgad digital signering vilken kan bidra till ökad tydlighet gällande läkemedelshantering.
- Fixartjänsten erbjuder tjänster för att minska fall i hemmet hos seniorer. Tjänsten utnyttjas framförallt av kvinnor över 80 år. Fixartjänst gjorde under perioden 2018 jan-juni 517 hembesök. Av dessa besök var 351 besök med fokus att hjälpa seniorer i hemmet med arbetsuppgifter på hög höjd (byte av gardiner, glödlampor, batterier i brandvarnare mm) 35 av besöken var förebyggande brand-/skyddsronder.
- Att funktionen mobil hemsjukvårdsläkare nu finns på samtliga vårdcentraler är också en del i det preventiva arbetet för att minska avvikelser i verksamheten. Detta skapar ett stöd för legitimerad personal och är ett resultat av en samverkansinsats som har skett på chefsnivå, primärvård, sjukhus och kommun.
- Syn- och hörselinstruktören har startat upp syn- och hörcaféer under hösten där brukare får tips och råd för att klarar vardagen på egen hand. Dessa aktiviteter kan ses som ett indirekt fallförebyggande arbete.

Genom IOP-avtal (Idéburet offentligt partnerskap) kring en vårdkedja för personer med demenssjukdom med Stiftelsen Bräcke diakoni, arbetar nämnden med att skapa en vårdkedja för äldre personer med inriktning mot demenssjukdom. Detta samarbete är yttermera ett sätt att arbeta utvecklande kring förebyggande insatser mot målgruppen.

Sammantaget gör Vård- och äldreomsorgsnämnden bedömningen att ett flertal satsningar har genomförts som har både indirekt och direkt bäring på utvecklingen av styrindikatorerna *Nöjd-kund-index inom hemtjänsten och inom äldreboenden ska öka*. Nämndens bedömning är att det påbörjade arbetet har goda förutsättningar att nå synliga resultat 2018.

Åtaganden utifrån KF:s angivna uppdrag:

(7) Vård- och äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att aktivt arbeta fram nya arbetssätt, metoder och tekniker där medel från Innovationsfonden ska användas.

Innovationsfonden avslutades i samband med vårbokslutet. Nämnden har ej sökt medel 2018 från innovationsfonden utan har istället ansökt om och erhållit 1 516 860: - från utlysta statliga stimulansmedel till investeringar i välfärdsteknik i omsorgen 2018.

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 12

I Alingsås minskar vi vår miljöpåverkan genom energieffektiv omställning

Indikator: Andelen ekologisk mat i kommunal verksamhet ska öka

Vård- och äldreomsorgsnämndens åtagande, nyckeltal och utfall:

Nämndens åtagande

(A) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att öka andelen ekologisk mat inom äldreomsorgen.

Nyckeltal: Uppföljning av kostavtalet tillsammans med kostenheten genomförd

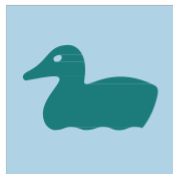
Utfall: Uppföljning sker kontinuerligt under 2018

Nyckeltal: Nöjdhet med måltidssituation utifrån Socialstyrelsens brukarundersökning

Utfall särskilt boende:

2015: 76 % (riket 69 %)	2016: 71 % (riket 70 %)	2017: 74 % (riket 72 %)
-------------------------	-------------------------	-------------------------

Kontinuerliga uppföljningar görs för att följa verksamheternas upplevelser av kostavtalet. Kostavtalet innebär bland annat att 75 % av maten ska vara lagad från grunden och 12 % av den serverade maten ska vara ekologisk. Partnering har startats upp mellan förvaltningen och ISS på ledningsnivå, i syfte att uppnå en högre kvalitet och i en förlängning mer ekologisk mat i verksamheten. Fortlöpande arbete kring uppföljning av kostavtalet samt vidare arbete med partnering mellan kök och verksamhet pågår. Uppstartsmöte inför hösten har genomförts och fortlöpande möten för resten av 2018 är inplanerade.

Åtagande utifrån VÄN:s samtliga mål; (Mål 4), (Mål 5), (Mål 6), (Mål 7) och (Mål 12)

Indikator: Samtliga indikatorer kopplade till mål 4, 5, 6, 7 och 12

Nämndens åtagande

(8) Vård- och äldreomsorgsnämnden åtar sig att aktivt verka för och genomföra flerårsstrategins utpekade vilja.

Nyckeltal: Se samtliga ovan nämnda nyckeltal

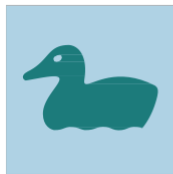
Utfall jan-augusti 2018: Se samtliga ovan nämnda utfall med tillhörande klassificering.

Vård- och äldreomsorgsnämnden bedömer utifrån en helhetsbedömning av samtliga åtaganden och uppdrag att nämnden uppfyller flerårsstrategins utpekade vilja. Nämnden uppnår enligt prognos 2018 ej budgetföljsamhet men har en nettokostnadsökning som bedöms vara lägre än pris-/löne- och volymökningar och nämnden ligger ekonomiskt bra till jämfört med närliggande kommuner. Nämnden arbetar vidare med metodåret med målvärden för sänkt sjukfrånvaro, minskade timanställningar, ökad brukarnöjdhet m.m. vilket är nedbrutet och uppföljningsbart per arbetsgrupp. Nämnden har även kommunens nöjdaste medarbetare och brukarnöjdheten har ökat och sammantagen brukarnöjdhet bland dem som har hemtjänst och särskilt boende uppgick 2017 till 90 procent.

Uppdrag

Uppdrag redovisas och beskrivs under *Åtaganden* i avsnitten *Åtaganden utifrån KF:s angivna uppdrag* under mål 4, 5, 6, 7 samt under *Åtagande utifrån VÄN:s samtliga mål*.

Intern kontroll

Internkontrollplanen sammanfattar de riskområden som uppmärksammats inför verksamhetsår 2018. Månadsstatistik som är baserad på internkontrollplanen skickas månadsvis till nämnden som omfattar kösituation och beläggning i särskilda boendeformer, hemtjänstutveckling och personalstatistik. Statistiken har 2018 kompletterats med statistik över överflyttad funktionsstödsverksamhet från Socialnämnden. Uppföljning av de riskområden som identifierats i internkontrollplanen följs löpande upp till nämnd, budgetansvariga och till berörd personal.

	Helår 2016	Helår 2017	Jan-Aug 2018
Hemtjänsttimmar/månad kommun	23 700	26 000	27 000
Hemtjänsttimmar/månad privat	6 600	6 000	7 300
Hemtjänsttimmar/månad totalt	30 300	32 000	34 300
Aktiva platser på särskilt boende	385	385	385
Aktiva platser på korttids/växelvård	34	36	36
Beläggning särskilt boende	96,3%	96,0%	95,5%
Personer i kö till särskilt boende medel	49	40	34
Ej erbjudits plats inom tre månader medel	12	4	2
Andel av invånarna >80 år på Säbo (Alingsås)	12,8 %	12,4 %	Kommer 2019
Andel av invånarna >80 år på Säbo (Riket)	12,9 %	12,5 %	Kommer 2019

- Rätt volym äldreboendeplatser

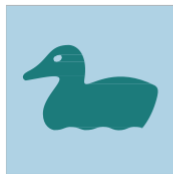
2018 uppgår kön till äldreboende till 34 personer i genomsnitt. Under 2018 fortsätter det långsiktiga strävan att möjliggöra för äldre att kunna bo kvar längre i ordinärt boende och därmed även minska kön till särskilt boende.

Åtta nya gruppboendeplatser har färdigställts 2018 och fortsatt planering för fler platser på särskilt boende pågår. Färdigställandeplanen enligt nedan, är i dagsläget mycket osäker.

	Utökning antal platser	Planerat färdigställande
Bjärkegården	27	Cirka 2020
Brunnsgården	50 - 60	Cirka 2022

- Förändring av hemtjänst

Antalet hemtjänsttimmar har ökat med 7,2 procent under 2018 jämfört med helår 2017. Ökningen av hemtjänsttimmar var särskilt hög under januari – april 2018, därefter har ökningstakten minskat. Det är främst den privat utförda hemtjänsten som har ökat och en utmaning under sommaren är att vissa kommunala hemtjänstgrupper ser minskad hemtjänsttid och är i behov att göra omställningar. Nämnden bevakar den fortsatta utvecklingen och har påbörjat en översyn med målsättning att minska ökningstakten.

- Heltidsresan

Internkontrollplanen avser att följa ekonomiska och verksamhetsmässiga effekter av införandet av heltidsresan. Under 2017 togs en partsgemensam arbetsgrupp fram handlingsplan *Heltidsresan*, samt har en kommundemensam handlingsplan upprättats. Nämnden kommer under hösten att rikta resurser för att öka takten i uppdraget. Implementeringen av stödsystemet Timecare pågår men behov finns att ytterligare trimma systemet och utbilda i detsamma för att få ut verksamhetsnytta och minska de ekonomiska riskerna som ett förändrat arbetssätt innebär.

- Övertagande av avdelningen för funktionsstöd

Från 2018 har avdelning för funktionsstöd flyttats från Socialnämnden till Vård- och äldreomsorgsnämnden. Syftet med överflyttningen av funktionsstöd är att uppnå effektivare resursutnyttjande och samordningsvinster. De senaste åren har den största ekonomiska utmaningen varit försäkringskassans hårdare bedömningar av personlig assistans. Intäkten för personlig assistans har för Alingsås minskat med 486: - per invånare (cirka 19 mnkr) mellan 2014 och 2017, intäktsminskningen har medfört ekonomiskt budgetunderskott för verksamheten då insatser mot brukare till stor del kvarstår. (Se även ekonomi funktionsstöd sidan 22-24)

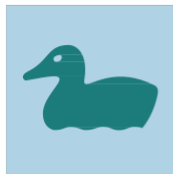
Överflyttandet av funktionsstöd till Vård- och äldreomsorgsnämnden har sammantaget fungerat väl och ett bra samarbete föreligger. Vidare har ett gemensamt arbete mellan Vård- och äldreomsorgsnämnden och Socialnämnden för att säkerställa att Alingsås kommun inte går miste om bidrag från utjämningsystemet av LSS-kostnader medfört att intäkten till Alingsås kommun avseende verksamhetsår 2017 (bidragsår 2019) från LSS-utjämningsystemet ökar från 33,5 mnkr till 43,8 mnkr enligt skatteprognos (2018-08-16).

Bidrag till Alingsås från LSS-utjämnigen (mnkr)

- Välfärdsteknologi

Nämnden arbetar för att öka välfärdsteknologin i verksamheten, ett flertal projekt pågår inom välfärdsteknologiområdet, bland annat pågår projekt med kameratillsyn, mobil åtkomst till omvårdnadssystem (se åtaganden sidor 5-6). Ett fortsatt samarbete och stöd

från central IT är nödvändigt för att möjliggöra ett breddinförande av mobilt arbetssätt i verksamheten.

Omedelbar åtgärd

Brist på särskilda boendeplatser är sannolikt nämndens största utmaning och behöver påbörjas i närtid. Åtgärder som syftar till balans mellan tillgång och efterfrågan på särskilt boende är prioriterade områden och processer för utbyggnad, ombyggnad, förtätning och planering för nya boenden behöver pågå samtidigt. Detta arbete behöver stöd från såväl samhällsbyggnad som kommunledning och bolag. Vidare krävs ställningstaganden om var det ska byggas, vem som ska bygga och driftsform.

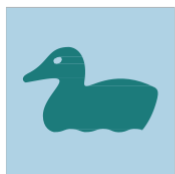
Att inte ha tillgång till rätt antal platser på särskilt boende är en stor ekonomisk risk för nämnden och för hela Alingsås Kommun. Erfarenheter från andra kommuner har visat effekter när personer med stora omvårdnadsbehov ej kan beredas plats på särskilt boende. Den nya betalningsansvarslagen från 2018 kommer därtill öka den ekonomiska risken med underskott av platser.

Ekonomi

Utifrån nämndbeslut (2018-04-09) ska äldreomsorg och övertagen verksamhet från Socialnämnden särredovisas i den ekonomiska uppföljningen. För att särredovisa funktionsstöd från äldreomsorg har följande fördelningar gjorts:

- Ansvar 814* avdelning funktionsstöd redovisas som funktionsstöd
- Upplupna lönekostnader (timlön, ob, fyllnadslön med mera som utbetalas i september men intjänats i augusti) avseende funktionsstöd som uppgår till 6,1 mnkr under ansvar 80* är justerat från äldreomsorg till funktionsstöd.
- Avdelningschef funktionsstöd 0,5 mnkr per augusti under ansvar 810* är justerat från äldreomsorg till funktionsstöd.
- 30 procent av personalkostnad på planeringsavdelning 1,2 mnkr under januari - augusti under ansvar 819* är justerat från äldreomsorg till funktionsstöd utifrån att funktionsstöd utgör 30 procent av total budget och planeringsavdelningen arbetar med IT, HR, ekonomi, utveckling, lokaler, kommunikation m.m. för hela nämnden.

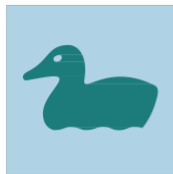
Drift (Äldreomsorg)

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsboks slut 2018	Delårsboks slut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter	80 257	85 257	5 000	57 308	54 224	3 084
Personalkostnader	-364 871	-370 371	-5 500	-244 649	-233 717	-10 932
Lokalhyror	-62 784	-62 784	0	-40 213	-39 354	-859
Köp av tjänster	-111 481	-111 481	0	-73 819	-68 304	-5 514
Övriga kostnader	-26 701	-30 201	-3 500	-20 869	-19 952	-917
Verksamhetens kostnader	-565 837	-574 837	-9 000	-379 550	-361 328	-18 221
Verksamhetens nettokostnader	-485 580	-489 580	-4 000	-322 242	-307 105	-15 137
Kommunbidrag	485 580	485 580	0	323 720	313 405	10 315
Årets resultat	0	-4 000	-4 000	1 478	6 300	-4 822

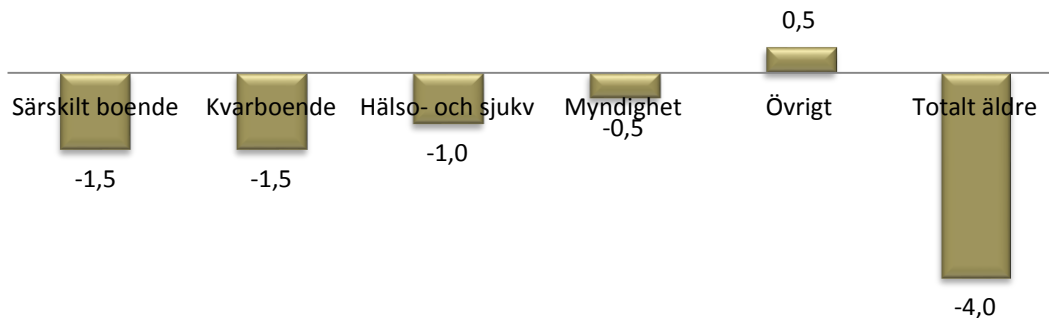
Äldreomsorgens resultat per augusti är 1,5 mnkr i överskott. Att resultatet är bättre än prognos beror på säsongsvariationer för framförallt löneökningar som medför ökade kostnader under resterande del av året. Prognosen för 2018 är ett underskott om 4,0 mnkr. Nämnden redovisar positiv avvikelse för intäkter men ett sammantaget underskott som beror på en ökning av hemtjänsttimmar och på att kommunala utförare inom hemtjänst, särskilt boende och hälso- och sjukvård har budgetunderskott.

Följande poster visar avvikelse från budget och större kostnadsförändringar

- Intäkter prognostiserar ett överskott om 5,0 mnkr vilket beror på statligt bidrag för digitalisering, intäkter för extratjänster i verksamheten och att personer med hemtjänst ökat vilket medfört ökade omvårdnadsintäkter.
- Personalkostnader prognostiserar ett underskott om 5,5 mnkr, varav cirka 2,5 mnkr av underskottet avser intäktsfinansierade extratjänster. Kostnadsökningen för personalkostnader är 4,7 procent och beror till cirka 3,4 procent på löneökningar, höjda arbetsgivaravgifter och fler extratjänster i verksamheten, kvarvarande ökning och ekonomiskt underskott om 3 mnkr beror främst på att hemtjänsten i kommunal regi ökat med cirka 1 500 hemtjänsttimmar per månad 2018 jämfört med 2017.
- Köp av tjänst har en kostnadsökning med 5,4 mnkr vilket framförallt beror på att hemtjänsttimmar hos privata utförare ökat med motsvarande 5,0 mnkr under 2018. Budgetunderskottet för övriga kostnader är 3,5 mnkr och beror framförallt på intäktsfinansierade kostnader inom vårdsamverkan, ökade kostnader för bostadsanpassningsbidrag och bilkostnader inom hemtjänsten.

Prognos per verksamhet 2018

Verksamheterna särskilt boende, kvarboende och hälso- och sjukvård är nämndens största verksamheter med en budget om cirka 380 mnr. Verksamheterna prognostiserar ett budgetunderskott om 4,0 mnr. Vissa förbättringar syns i ekonomin och ett aktivt arbete pågår för att minska budgetavvikelsen. Under övrigt ligger därtill flera större budgetavvikelser som inkluderar förvaltningscentrala verksamheter och de består av:

- Underskott med 9,0 mnr för att hemtjänsten ökat med 7,2 procent under 2018.
- Överskott med 2,4 mnr utifrån ökade avgiftsintäkter från framförallt hemtjänsten.
- Överskott med 1,8 mnr för att kostnaden för externt köpta platser och betalningsansvar på sjukhus varit mycket låga under 2018
- Överskott med 2,4 mnr utifrån att när äldreomsorg och funktionsstöd separerades återfördes budgetjustering från äldreomsorg till funktionsstöd om 2,4 mnr.
- Överskott med 2,2 mnr utifrån att funktionsstöd tillförts kostnader för sin del av nämndens OH-kostnader som riktar sig mot avdelning funktionsstöd om 2,2 mnr.
- Övrigt överskott om 0,7 mnr avser framförallt vakanta tjänster.

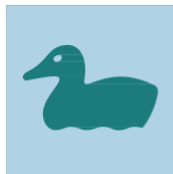
Nettokostnadsökningen 2018 uppgår till cirka 4,4 procent vilket är linje med pris-/löne- och volymökningstakten 2018 utifrån att volymökningar är cirka 2,0 procent enligt befolkningsprognos och pris- och löneökningar uppskattas till cirka 2,5 procent inklusive effekter av höjda arbetsgivaravgifter 2018. I prognos ingår öppnandet av åtta nybyggda gruppboendeplatserna på Ginstgården under sista kvartalet 2018 med 0,8 mnr.

Handlingsplan för ekonomi i balans

Nämnden ska enligt riktlinjer för ekonomistyrning (KF 2017-12-13) lägga fram en handlingsplan vid negativ prognos.

Handlingsplan för budget i balans per vårbokslut utgörs av att:

- Nämnden arbetar för att ytterligare stärka budgetföljsamheten inom särskilt boende, hälso- och sjukvård och kvarboende.
- Nämnden arbetar för minska ökningstakten av hemtjänststimmar.

Drift (Funktionsstöd)

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/ budget 2018	Delårsboks slut 2018	Delårsboks slut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter	110 730	106 730	-4 000	72 593	79 465	-6 872
Personalkostnader	-228 343	-233 343	-5 000	-155 284	-156 978	1 694
Lokalhyror	-16 830	-16 830	0	-10 329	-11 491	1 162
Köp av tjänster	-22 950	-22 950	0	-17 294	-13 858	-3 436
Övriga kostnader	-47 119	-46 619	500	-27 639	-29 440	1 801
Verksamhetens kostnader	-315 242	-319 742	-4 500	-210 546	-211 767	1 221
Verksamhetens nettokostnader	-204 512	-213 012	-8 500	-137 954	-132 302	-5 652
Kommunbidrag	204 512	204 512	0	136 341		
Årets resultat	0	-8 500	-8 500	-1 613		*

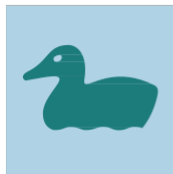
Kolumn "Delårsboks slut 2017" visar ansvar 924* samt beräknad övertagen verksamhet exkl. OH. Beräknad övertagen verksamhet uppgår till netto 4,2 mnkr utöver ansvar 924* jan-aug 2018.

Resultatet för verksamheten funktionsstöd är 1,6 mnkr i underskott per augusti. Att resultatet är bättre än prognosen beror framförallt på att säsongsvariationer för framförallt löneökningar och volymökningar medför ökade kostnader under resterande del av året.

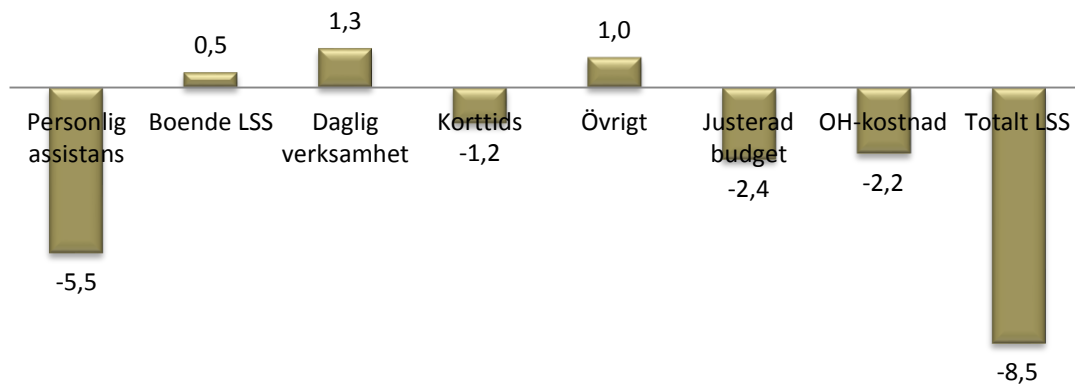
Prognosen för 2018 är ett underskott om 8,5 mnkr och beror på nya boendeplatser om 1,0 mnkr och prognostiserat underskott i verksamheten om 2,9 mnkr, vilket framförallt är hänförligt till verksamheten personlig assistans. Därtill beror underskottet på att nämndbeslut 2018-04-09 fastslår att funktionsstöd och äldreomsorg ska särredovisas och därmed har justeringar påverkat ekonomin negativt för verksamheten funktionsstöd (se sidan 23).

Följande poster visar avvikelse från budget och större kostnadsförändringar

- Intäkter har minskat jämfört med 2017 och prognostiserar ett underskott om 4,0 mnkr 2018, minskningen av intäkter och det prognostiserade underskottet beror på mindre intäkter från försäkringskassan för personlig assistans, minskningen beror på att personer med personlig assistans minskat med 9 personer mellan 2017 och 2018, fem personer har avlidit, två personer har valt privat utförare av personlig assistans och två personer har fått indragen assistans från försäkringskassan.
- Personalkostnader prognostiserar ett underskott om 5,0 mnkr. Underskottet beror på de justeringar som gjorts för att särskilja funktionsstöd och äldreomsorg 2018 samt på att nytt LSS-boende beräknas kosta cirka 1,0 mnkr under 2018.

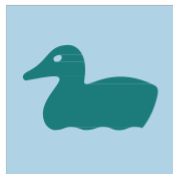
Prognos per verksamhet 2018 (Mnkr)

Större prognosavvikelser 2018

- Personlig assistans redovisar ett prognostiserat underskott om 5,5 mnkr vilket framförallt beror på att försäkringskassan avslagit två tidigare gynnande beslut om personlig assistans vilket minskar intäkterna med drygt 2,0 mnkr 2018. Därtill har nya ärenden tillkommit utan ersättning från försäkringskassan.
- Verksamheten boende, daglig verksamhet och korttids uppvisar sammantaget ett överskott om 0,6 mnkr 2018.
- Övrigt avser framförallt centrala kostnader inom funktionsstöd, vilka redovisar ett överskott om 1,0 mnkr, framförallt beroende på att ersättningen för de 20 första timmarna till försäkringskassan minskat under 2018.
- Justerad budget inkluderar att när budget för äldreomsorg och funktionsstöd separerats medfört det att den budgetjustering från äldreomsorg till funktionsstöd om 2,4 mnkr som gjordes i budgetarbetet inför 2018 återförs till äldreomsorgen vilket medför ett underskott för funktionsstöd med motsvarande summa.
- Därtill har funktionsstöd tillförts kostnader för den del av nämndens OH-kostnader som riktar sig mot avdelning funktionsstöd om 2,2 mnkr för helår 2018.

Nettokostnadsökningen för funktionsstöd 2018 är svårberäknad utifrån att verksamheten förändrats och flyttats mellan 2017 och 2018. Prognos 2018 jämfört med helårskostnad 2017 justerat för överflyttad verksamhet och OH-kostnad indikerar en nettokostnadsökning om cirka 4,3 procent. Ökningen bedöms vara lägre än pris-/löne- och volymökningstakten när hänsyn tas till minskade intäkter från försäkringskassan för personlig assistans.

Ekonomisk osäkerhet

De senaste tre åren med nationell statistik (2014 – 2017) har nettokostnaden för personlig assistans ökat med 5,6 procent per invånare och år för rikets kommuner. Den relativt höga kostnadsökningen nationellt beror framförallt på att intäkter från försäkringskassan för personlig assistans minskat då försäkringskassan hårdnat i sina bedömningar. I Alingsås har intäkten från försäkringskassan för personlig assistans minskat med 486 kronor per invånare (cirka 19 mnkr) mellan 2014 – 2017. Prognosen för 2018 är en minskad ersättning från försäkringskassan för personlig assistans med cirka 10 mnkr.

Intäkt försäkringskassan (pers ass)	2014	2015	2016	2017
Alingsås	3 024	2 828	2 704	2 538

Alingsås har en större andel med personlig assistans än riket. I riket uppbär cirka 14 500 personer personlig assistans från försäkringskassan 2018 vilket utifrån Alingsås storlek motsvarar att cirka 58 personer skulle haft personlig assistans om Alingsås haft samma koncentration som riket, men i nuläget uppbär 103 personer i Alingsås personlig assistans. Att andelen är högre i Alingsås medfört att försäkringskassans hårdare bedömningar påverkat Alingsås mer än medelkommunen. Hur bedömningar av personlig assistans kommer att utvecklas framöver spelar stor roll för nämnden inför kommande år.

Handlingsplan för ekonomi i balans

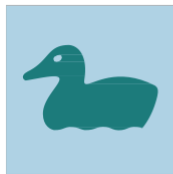

Utifrån nämndbeslut 2018-04-09

*Nämnden förordar att en genomlysning av nämndens ekonomiska förutsättningar genomförs och **innan delårsbokslut tas inga handlingsplaner fram med anledning av införlivandet av funktionsstödsverksamheten**. Nämnden förordar vidare att genomlysningen samordnas av kommunledningskontoret och utförs i samråd med Vård- och äldreomsorgsförvaltningen.*

Vård- och äldreomsorgsnämnden förordar att en extern utredning tillsätts i syfte att klarlägga de gränsdragningsfrågor som uppstått i samband med införlivandet av en samlad funktionsstödsverksamhet i enlighet med handlingsplan EFFEKT. Genomlysningen bör slutföras innan delårsbokslut 2018. Tills dess bör ekonomin kring överflyttad verksamhet tydligt särredovisas från nämndens övriga ansvarområde.

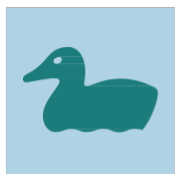

Investeringar

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/ budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Reinvestering						
Inventarier	1 600	600	1 000	268	488	-220
IT-utrustning	300	100	200	0	126	-126
Vårdarhjälpmedel	250	250	0	153	190	-36
Sängar	250	250	0	134	152	-18
Anpassningsinvestering						0
Inventarier	400	200	200	80	122	-42
IT-utrustning	300	100	200	0	126	-126
Vårdarhjälpmedel	100	100	0	55	81	-26
Sängar	100	100	0	70	65	5
Totalt utgifter	3 300	1 700	1 600	761	1 348	-588

Vård- och äldreomsorgsnämndens investeringsbudget prognostiserar ett överskott mot budget för helåret 2018 med 1,6 mnkr. Orsaker till överskottet är bland annat att kostnader för IT och larm i större utstäckning än tidigare belastar driftsbudgeten.

Investeringskostnaden uppgår per augusti till 0,8 mnkr vilket är en minskning med 0,6 mnkr jämfört med delårsbokslut 2017. Under 2018 prognostiserar nämnden att kostnaderna för investeringar tillkommer med cirka 0,9 mnkr under sista tertialet 2018.

Personal

Personal och kompetensförsörjning

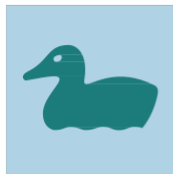
Personalsammansättning

Personalsammansättning VoÄ	Antal årsarbetare jan-aug 2017	Antal årsarbetare jan-aug 2018
Totalt	1 155,8	1 151,6
Handläggare- och administratörer	39,5	34,2
Ledningsarbete	42,0	46,0
Socialsekreterare (socialsekreterare, fältsekreterare och biståndsbedömare)	22,5	22,4
Övrigt socialt och kurativt (behandlingsassistent/socialpedagog)	20,0	27,0
Hantverksarbetare (fixartjänst)	1,0	1,0
Servicetekniker	4,8	3,0
Personliga assistenter	228,6	228,3
Rehabilitering och förebyggande arbete	32,3	29,7
Sjuksköterska	73,8	73,8
Undersköterska	425,3	432,4
Vårdbiträde	100,0	91,8
Vårdare	168,0	162,0

Antal årsarbetare i förvaltningen har framförallt ökat inom yrkesgrupperna undersköterska, behandlingsassistenter/socialpedagoger samt chefer jämfört med samma period 2017. En anledning är att man anställt och utbildat undersköterskor, vilket betyder att VÅN nått målet; att 80 procent inom äldreomsorgen ska vara utbildade undersköterskor. I dagsläget är det 82,1 % av anställd vårdnära personal inom äldreomsorgen som är utbildade undersköterskor. Att man har anställt och utbildat undersköterskor har också visat sig i att antalet årsarbetare i yrkesgruppen vårdbiträde har minskat.

Nämnden har fortsatt svårt att rekrytera personal med tillräcklig kompetens, framförallt inom yrkesgrupperna arbetsterapeuter, fysioterapeuter och sjuksköterskor. Insatser som riktad annonsering via sociala medier har använts för nämnda yrkesgrupper. HR har även genomfört en enkätundersökning bland dem som har avslutat sin anställning på hälso- och sjukvårdsavdelningen under våren 2018 för att utreda orsakerna till uppsägningarna.

Förvaltningen har fortlöpande kompetensutveckling för befintlig personal och arbetar enligt den kompetensförsörjningsplan som finns i nämndens Flerårsstrategi 2018-2020. Insatserna har framförallt riktats mot förvaltningens bristyrken. Även arbetet med heltidsresan är en del av det strategiska kompetensförsörjningsarbetet för att behålla

befintlig personal. En annan del i kompetensförsörjningsarbetet är att en utvecklingsledare med inriktning kompetensförsörjning anställts.

Vidare arbetar nämnden med att aktivt jobba för en samverkan mellan förvaltningen och skolor i form av APL (arbetsplatsförlagt lärande) i syfte att skapa förutsättningar att på sikt fånga upp framtida personal.

Målet är att bli en mer attraktiv arbetsgivare för både ny och befintlig personal. Nämnden strävar efter en kvalitetssäkrad rekryteringsprocess men även utveckling och kompetensförsörjning av befintlig personal.

Andel timavlönade

	Arbetad tid Jan-Aug 2017	Arbetad tid Jan-Aug 2018
Arbetad tid	1 286 759	1 292 692
Andel av arbetad tid som timlön	19,6%	21,0%
Andel av arbetad tid som fyllnad	2,0%	1,4%
Andel av arbetad tid som övertid	1,2%	1,3%

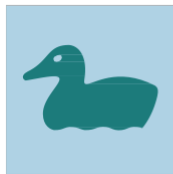
Under januari till augusti 2018 har cirka 2 400 mer timmar arbetats av timanställd personal per månad jämfört med motsvarande period 2017. Ökningen är hänförlig till hemtjänsten där de kommunalt utförda hemtjänsttimmar januari – augusti 2018 ökat med cirka 1 600 hemtjänsttimmar per månad jämfört med motsvarande period 2017. Under maj - augusti har hemtjänsttimmaras ökningstakt för de kommunala utförarna stannat av.

Nämnden kommer fortsatt arbeta mot målet att minska andel tid som utförs av timanställd personal bland annat genom vidareutveckling av den framtagna handlingsplanen *Heltidsresan* samt att delar av VoÅ kommer jobba med utveckling av det tekniska stödet Time Care och då i form av bl.a. *Avancerad bokning*. Vidare åtgärder är att man arbetar med överanställningar samt att följa rekryteringsordningen som innebär att erbjuda de med tillsvidareanställningar möjlighet att höja sina tjänstgöringsgrader.

Andel delade turer

På avdelningen särskilt boende har större delen av verksamheten delade turer. Det finns två arbetslag, varav ett på Brunnsgården och ett på Tuvegården, som inte har delade turer. I snitt har varje anställd 1-2 delade turer under en schemaperiod på 6 veckor.

På avdelningen kvarboende har majoriteten av enheterna delade turer. Varje anställd har i snitt 1-2 delade turer under en schemaperiod på 6 veckor. Någon enhet har inget krav på

delade turer men där personalen själva har möjlighet att välja det. Flertalet enhetschefer arbetar aktivt med att minska delade turer i förvaltningen.

När det gäller avdelningen funktionsstöd finns det endast ett fåtal delade turer på Videgården, vissa medarbetare har enligt eget önskemål lagt in om delade turer.

I dagsläget ser nämnden inga större förändringar gällande delade turer men dialoger förs i verksamheterna att minska dessa. Under våren har ytterligare chefer inom VOÅ utbildats i *Hälsosam schemaläggning* en insats som också förväntas ge effekt vad det gäller att minska andelen delade turer. Utvecklingen av Time Care kommer också att vara till god hjälp i arbetet. Vi ser dock att om vi tar bort delade turer helt blir det en tätare helgbemanning samt att det finns en risk för ökade kostnader.

Personalomsättning

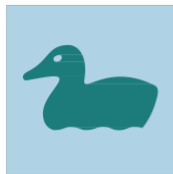
Personalomsättningen har under perioden januari till augusti 2018 ökat inom förvaltningen jämfört med samma period föregående år. Totalt har 102 personer avslutat sin tjänst varav 27 personer har gått i pension under perioden januari till augusti 2018. De angivna anledningarna till att de väljer att avsluta sin tjänst är differentierad men de främsta orsakerna är att medarbetarna väljer "annan avgångsväg", "privat verksamhet" eller "annan kommun". En djupare analys av orsakerna är inte möjlig på övergripande nivå i bokslutet. Vi kunde dock se i den enkätundersökning som gjordes på hälso- och sjukvårdsavdelningen att lönen var en av de främsta anledningarna till att man valde att avsluta sin anställning (se även personalsammansättning sidan 26).

	Jan-aug 2016	Jan-Aug 2017	Jan-Aug 2018
<i>Personalomsättning</i> (<i>exklusive pensionsavgångar</i>)	3,6 %	5,0 %	6,1 %

Kompetensutveckling

Varje enhet har en egen kompetensförsörjningsplan som är riktad utifrån behovet i arbetsgrupperna. Exempel på genomförda insatser är fördjupningskurser i BPSD, utbildning i VILS, samt olika projekt inom arbetsmiljö där grupper deltagit i olika projekt som "Sunt arbetsliv" och "Hållbar hälsa".

En större insats som gjorts är Bemanningsakademier för enhetschefer med inriktning på hälsosammare schemaläggning. Utbildningen innefattar fyra heldagar med områden som arbetsmiljö, ekonomi och schemaläggning.

Respektive yrkesgrupp har erbjudits riktade insatser för att kompetensutveckla befintlig personal. Inom boende- och kvarboendeavdelningarna har kompetensförsörjningsplaner tagits fram på varje enhet. Studiecirklar på boendeavdelningen har genomförts för att vidareutbilda personal inom demens samt fortbildning i BPSD. En del enheter har satsat på gedigna introduktioner för att skapa bättre förutsättningar för nyanställda men även säkerställa kompetensen i verksamheten. Under våren har vissa enheter haft studiebesök från andra kommuner för att dela erfarenhet. De båda avdelningarna har även öppnat upp för samarbete mellan enheter där personal ges möjlighet att arbeta på fler arbetsplatser. Effekten blir en intern kompetensutveckling där personal delar erfarenheter och kunskap med varandra.

Den vårdnära personalen har genomgått olika utbildningar och studiecirklar för att fördjupa samt bredda sin kunskap kring våra äldre vilket förväntas ge effekter där vi i ännu högre grad säkerställer en kvalitativ vård och omsorg.

Enhetschefer inom förvaltningen har genomfört utbildning för hälsosammare schemaläggning vilket förväntas ge positiva effekter på en förbättrad schemaläggning och förväntas skapa scheman som i framtiden skulle kunna minska sjukfrånvaron samt förbättra möjligheter till en god ekonomi.

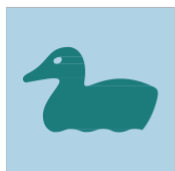
Arbetsmiljö

Vård- och äldreomsorgsnämnden har som mål att minska sjukskrivningstalen och kommer under hösten implementera nya rutiner för rapportering av tillbud och arbetsskador, syftet är att aktivt arbeta med de arbetsmiljörisker som finns i verksamheterna för att minska riskerna för skador. En annan del är att genomföra en fördjupad arbetsmiljöutbildning med inriktning rehabilitering för förvaltningens chefer, förvaltningens HR konsulter ska stötta förvaltningens chefer i sitt rehabiliteringsarbete i form av rehab-avstämningar under året. Förvaltningen har genomfört en utbildning i bemanningsakademi för implementering av hälsosam schemaläggning och implementering av aktiv återhämtning för att minska ohälsa och sjukfrånvaro.

Efter Arbetsmiljöverkets inspektion så har ett kommungemensamt arbete startat för att arbeta fram åtgärder för att komma tillrätta med de risker som lyftes fram i inspektionsmeddelandet. För att få en balans mellan krav och resurser i arbetslivet kommer nämnden fortsätta att aktivt arbeta med Time Care och planeringsverktyget TES. Rutiner är uppdaterade för arbetsmiljöbedömning i vårdtagares hem. En ny medarbetarenkät har även tagits fram för att på ett mer träffsäkrare sätt kunna mäta den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Nämnden har även som mål att verka för att minska andel tid som timanställda utför och kommer fortsätta arbetet med *Heltidsresan*. Under ett års tid har en del avdelningar arbetat med projektet sunt arbetsliv i syfte att förbättra arbetsmiljön.

Arbets-skador och tillbud

Tabell, antal anmälda tillbud och arbets-skador

Typ	2017	2018	Differens 2017-2018
Tillbud	274	253	-21
Arbets-skador	94	104	+10

Antalet inrapporterade arbets-skador är 104 stycken under perioden. Det innebär ett ökat antal arbets-skador jämfört med samma period förra året, den vanligaste orsaken är skadad av annan person. Antalet tillbud var 253 stycken och det är en minskning jämfört med samma period under förra året. 41 stycken klassificerades som allvarlig händelse. Den vanligaste orsaken är på grund av brukarens funktionsvariation. De vanligaste platserna är gemensamma utrymmen och enskilt hem.

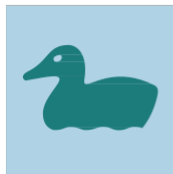
Nämnden har fortfarande relativt få rapporterade tillbud och arbets-skador i förhållande till storleken på verksamheten, det ligger i planen att under året implementera nya rutiner för tillbud och arbets-skaderapportering vilket kan leda till en större anmälningsfrekvens. Att arbets-skadorna ökat och tillbuden minskat kan ha påverkats av att mer rätt bedömningar görs av klassificering av vad som är tillbud och vad som är en arbets-skada.

Sjukfrånvaro

Tabell, sjukfrånvaro i % januari - augusti

	2017	2018*	Differens 2017-2018
1-14 dagar	2,94 %	2,84 %	-0,1 %
1-59 dagar	4,19 %	3,91 %	-0,28 %
> 60 dagar	4,79 %	4,14 %	-0,65 %
< 29 år	5,79 %	5,61 %	-0,18 %
30-39 år	8,72 %	5,72 %	-3 %
40-49 år	9,38 %	8,02 %	-1,36 %
50-55 år	9,67 %	12,02 %	+2,35 %
> 56 år	8,5 %	8,0 %	-0,5 %
Kvinnor	9,25 %	8,51 %	-0,74 %
Män	4,79 %	4,28 %	-0,51 %

*Viss eftersläpning i registreringen av sjukfrånvaro medför att tabellens siffror för 2018 kommer öka något efter lönekörning i september.

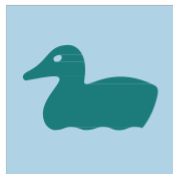
Den totala sjukfrånvaron för Vård- och äldreomsorgsnämnden under perioden jan-aug 2018 är 7,9 %, vilket är en minskning jämfört med samma period 2017 med 0,76 %. Långtidssjukfrånvaron (över 60 dagar) är fortfarande högst på förvaltningen men har minskat med 0,65 % jämfört med föregående år samma period. Den största minskningen av sjukfrånvaro har skett i ålderskategorin 30-39 år med 3 %. Högst sjukfrånvaro har medarbetare över 50 år, och precis som föregående år har sjukfrånvaron ökat för dessa medarbetare. Den totala sjukfrånvaron är mer än dubbelt så hög för kvinnor (8,51 %) än för män (4,28 %). Bland de olika yrkeskategorierna ligger sjukfrånvaron högst för Undersköterskor/Samordnare, Distriktssköterskor, Stödbiträden samt Vårdbiträden.

Kostnaden för sjuklön har minskat med cirka 45 tkr per månad inklusive arbetsgivaravgifter under 2018 jämfört med samma period föregående år.

Inom arbetet med metodåret har målvärden tagits fram för verksamheten. Målvärden för total sjukfrånvaro varierar mellan 7,3 – 10,0 procent beroende på verksamhet och förutsättningar, målvärdet för korttidssjukfrånvaro varierar mellan 2,0 – 3,7 procent beroende på verksamhet och förutsättningar.

De hittills viktigaste åtgärderna för att förebygga och åtgärda ohälsa och olycksfall är att förvaltningen startat upp ett aktivt arbete kring målet att sänka sjukskrivningarna. En orsak till de minskade sjuktalen kan vara effekten av en förbättrad rehabiliteringsprocess. Men även att chefer har arbetat tillsammans med HR-konsulter och regelbundet gått igenom aktuella rehab-ärenden. Resultatet är ett förebyggande synsätt när det gäller arbetsmiljö i syfte att undvika sjukskrivning hos medarbetare, samt att en del personer långt komna i rehabiliteringskedjan har kunnat gå vidare till nya arbetsuppgifter eller har avslutats. Under våren har även ett beslut fattats om att förvaltningens chefer kommer genomgå en fördjupad rehabiliteringsutbildning senare i höst.

Under våren har deltagarna i projektet *Aktiv återhämtning* startat upp med stresshanteringskurserna på 8 tillfällen och responsen från deltagarna har varit bra. Genom att pröva denna aktivitet finns förhoppning om att kunna utveckla och forma en lokal samverkansrutin med berörda parter i en rehabilitering, och som i förlängningen leder till en effektivare rehabiliteringsprocess.

Sammanfattande analys delårsbokslut

Vård- och äldreomsorgsnämnden har under 2018 fortsatt sin strävan mot en god kvalitet genom förbättringsarbeten på enhetsnivå. Under de senaste åren har trenden varit att kvaliteten i verksamheten förbättrats.

Resultatet visar att Alingsås äldreomsorg har en god kvalitet i en nationell jämförelse. Socialstyrelsens brukarundersökning visar att den sammantagna brukarnöjdheten för Alingsås kommun 2017 uppgår till 90 procent (riket 85,5 procent), vilket är ett högre resultat än 2016 års mätning som visade en sammantagen brukarnöjdhet på 89 procent.

Årets referenskostnadsjämförelser visar att äldreomsorgen blivit ekonomiskt effektivare samtidigt som utjämningsystemet för LSS verksamheten visar att verksamheten är effektiv i förhållande till riket. Trots positiva jämförelser är det en stor utmaning 2018 och framåt att balansera de ökade behoven i äldreomsorgen och funktionsstöd med ekonomiska ramar.

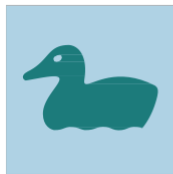
Nämnden fortsätter arbetet för en ekonomiskt effektivare verksamhet främst genom fortsatt satsning på stöd för ökat kvarboende för äldre. Detta första år med ansvar för funktionsstöd har mycket tid gått till att lära sig verksamheten och samordna processer och nämnden strävar efter att ta vara på möjligheter till samordning och utvecklade styrkor som finns i de olika verksamheterna.

Ett exempel på samordning är de sex nya gruppboendeplatser som öppnats inom funktionsstöd i en tidigare gruppboende för äldre. De åtta nya gruppboendeplatser som i höst öppnas för äldre och det nyligen öppnade gruppboendet inom funktionsstöd är exempel på effektiviseringar genom förtätning och samordning i befintliga boenden.

Sammanläggningen innebär även en del utmaningar som ännu inte funnit tillfredsställande lösningar. En sådan är bristen på lokaler för personal. Lokalfrågan är svår för en enskild nämnd att lösa, den omfattar såväl anskaffning som upphandlingsförfarande vid ombyggnation för att få dem ändamålsenliga. Idag saknas centralt stöd för samordning och utveckling av kommunens lokaler. Även processer som rör ombyggnation och utbyggnad av boenden för äldre haltar och nämnden har tagit initiativ för att komma tillrätta med de kraftigt försenade processer som rör utbyggnation av bla Bjärkegården.

Ett arbete har startat upp som syftar till att lösa frågorna som uppstått i det nya gränssnittet mellan SN och VÄN, främst rörande personer med psykiatriproblematik, där organisering och ansvar i förhållande till reglemente och lagstiftning behöver klargöras. Förvaltningsledningarna genomför en gemensam omvärldbevakning för att finna ut hur verksamheten på bästa sätt kan organiseras. Ett förslag beräknas bli klart under hösten. De ekonomiska delarna har genomlysts av förvaltningarna tillsammans med kommunledningskontoret för att säkerställa överensstämmelse vid redovisning vid delårsbokslut.

Under våren har personalomsättningen bland hälso- och sjukvårdspersonal varit hög. Nämndens enkätundersökning bland de som slutat, visar att det är det vanligaste skälet till att man väljer att lämna en arbetsplats som flertalet beskriver som god, är att arbetsgivare i närområdet har bättre lönevillkor och man anger att byta arbetsgivare är det enda möjliga sättet att förändra sin lön på.

Kompetensförsörjningen är en av nämndens största utmaningar framåt. Samtidigt finns det idag i verksamheten en outnyttjad resurs motsvarande 130 årsarbetare i deltidssamarbetande vårdnära personal. Heltid i vår verksamhet behöver bli norm, men arbetet med heltidsresan går långsamt och nu riktar nämnden särskilda resurser för att öka farten i det arbetet.

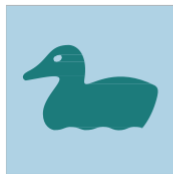
Ett gemensamt arbete med arbetsmiljö, arbetsgivarmärke, lön mm för att locka och behålla personal krävs av såväl nämnd som kommunledning. Nämnden behöver exempelvis skapa erbjudanden så som anställningar med möjlighet till utbildning/validering till undersköterska, för att behålla personal som har intresse av att arbeta inom vård och omsorg.

Att ta vara på digitaliseringens möjligheter och genomföra omställning är nödvändigt och nämnden har under hösten erhållit statliga medel som möjliggör en intensifiering av arbetet under innevarande år. För att skala upp exempelvis tillsyn med kamera krävs infrastruktur, tekniska plattformar och fungerande säkerhetslösningar, vilka är avhängiga ett fungerande samarbete med central IT. Flera sådana projekt är nu på väg att lösas och ger förutsättningar för breddinförande. Mycket arbete under året handlar annars om att ge den nya avdelningen tillgång till de system som finns inom förvaltningen och förändra dessa så att de blir välfungerande för avdelningens specifika behov.

Den 25 september genomförs förändringarna i lagen om samverkan vid in och utskrivning till slutenvården. Omställningen innebär ett större ansvar för primärvården och ett förändrat betalningssystem. Vad det kommer att innebära för kommunen förutom ökat tryck på snabb hemgång är ännu svårt att avgöra, men omställningen ställer ökade krav på tillgänglighet under helgdagar och utgör en ekonomisk osäkerhet.

Kommunen sjuksköterskor signalerat att de utför alltmer specialiserad och avancerad sjukvård i hemmet, ofta på uppdrag av klinikstyrd specialistvård. Utvecklingen kommer sannolikt att öka i samband med omställning mot den nära vården och utflyttning av sjukhusansluten vård i primärvården. I omställningen är det viktigt att klargöra det kommunala hälso- och sjukvårdsansvaret och i samverkan med andra kommuner forma framtidens kommunala hälso- och sjukvård.

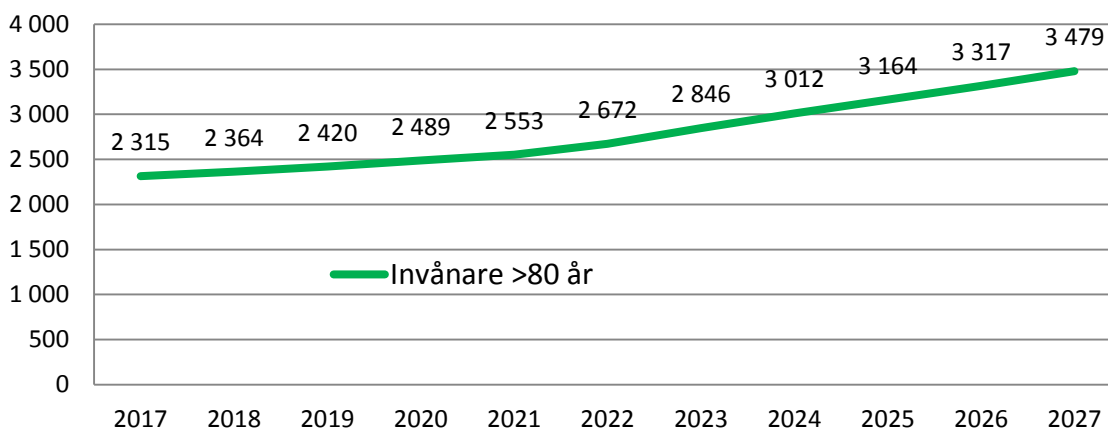
För att med minskade resurser kunna tillgodose vår målgrupps behov blir det allt viktigare att utmana och tänka utanför den egna organisationen. Nya arbetssätt behövs inom organisationen men nämnden behöver även utveckla samarbetet med civilsamhällets organisationer i frågor som rör exempelvis ensamhetsproblematik.

Underlag inför flerårsstrategiberedning

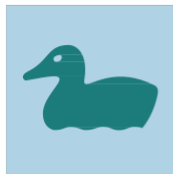
Verksamhet

En av nämndens största utmaningar kommande år är att skapa en verksamhet som är anpassad efter den stora ökningen av äldre kommande år. Under de kommande 10 åren prognostiseras invånare över 80 år öka med över 50 procent i Alingsås kommun, ökningen uppgår till cirka 2,6 procent per år fram till 2021 och därefter prognostiseras en ökning om cirka 5,3 procent per år fram till 2027.

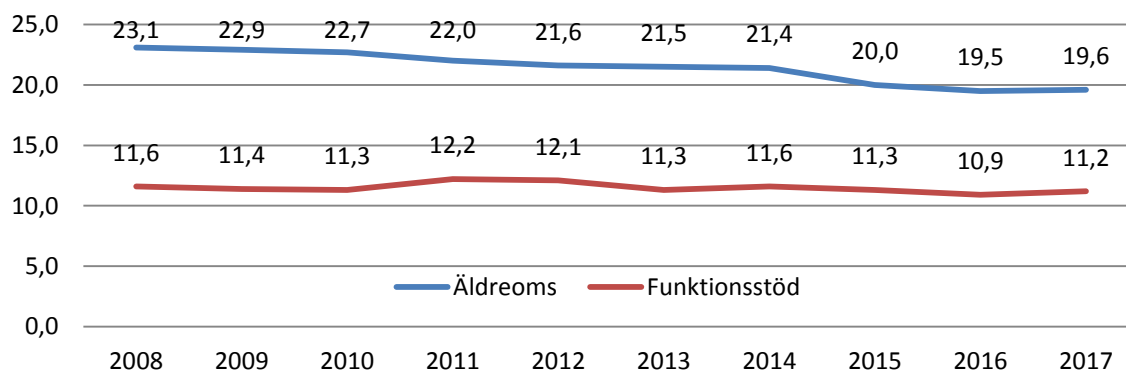
Brist på särskilda boendeplatser är sannolikt nämndens största utmaning de närmaste åren. Att inte ha tillgång till rätt antal platser på särskilt boende är en stor ekonomisk risk för nämnden och för hela Alingsås Kommun. Erfarenheter från närliggande kommuner har visat effekter när personer med stora omvårdnadsbehov ej kan beredas plats på särskilt boende. Den nya betalningsansvarslagen från 2018 ökar den ekonomiska risken när dygnskostnaden för medicinskt färdigbehandlade på sjukhus höjs till 7 100: -.

Åtgärder som syftar till balans mellan tillgång och efterfrågan på särskilt boende är prioriterade områden och processer för utbyggnad, ombyggnad, förtätning och planering för nya boenden behöver pågå samtidigt. Det är arbetsuppgifter som inte enbart i vård- och äldreomsorgsnämnden har ansvar i utan där ansvar i processerna innehas av såväl samhällsbyggnad som kommunledning och bolag. Vidare krävs politiska ställningstaganden om var det ska byggas, vem som ska bygga samt vilka driftsformer som är aktuella. Ekonomiska överväganden för att avyttra äldreboenden till förmån för nybyggnation behövs. Inriktningen är fortsättningsvis att tillskapa effektiva boenden i gruppboendemiljö.

Ekonomi

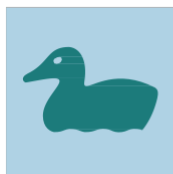
Nämnden arbetar ständigt för att hitta ekonomiskt effektiva lösningar, vilket styrks av att äldreomsorgens andel av kommunens kostnader långsiktigt minskat. Nedanstående diagram visar hur stor andel av Alingsås kommuns kostnader som används till äldreomsorg och till funktionsstöd och den utveckling som skett de senaste 10 åren. *Källa (kommun- och landstingsdatabasen)*

Det kommunala utjämningsystemets beräknar årligen kommunerna utifrån kommunernas förutsättningar att bedriva sina kommunala huvudverksamheter. För äldreomsorgen baseras beräkningarna på åldersfördelning, civilstånd, produktionsförutsättningar och behovsnivå. Volymökningen i Alingsås enligt utjämningsystemets beräkningsmetod indikerar en volymökning om cirka 9,7 mnkr per år i genomsnitt under perioden 2019 – 2021 enligt nedan tabell, vilket motsvarar cirka 2,0 procent per år i volymökning.

	Förändring personer 2019	Förändring personer 2020	Förändring personer 2021	Beräknad kostnad per person
65-79 år	99	128	122	17 500
80-89 år	50	55	68	107 700
90- år	6	14	-4	276 300
Volymökningskostnad	8 780 000	12 030 000	8 350 000	

Ekonomiska förutsättningar i flerårsstrategi 2019- 2021 som inte kompenserar för volymökningar, riskerar ge stora konsekvenser för verksamheten. För 2019 beräknar nämnden att det saknas 38,9 mnkr för att kunna bedriva verksamheten vidare med oförändrad kvalitet.

Driftbudget

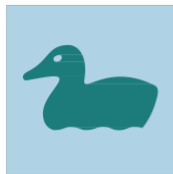
Budget 2019

Belopp i tkr	Beslutad ram 2019	Prognos ram 2019	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	193 852	181 500	-12 352
Verksamhetens kostnader	-894 320	-920 868	-26 548
Verksamhetens nettokostnader	-700 468	-739 368	-38 900
Kommunbidrag	700 468	700 468	0
Årets resultat	0	-38 900	-38 900

Ramökningar	Belopp
Underskott 2018 framförallt beroende på minskade intäkter för personlig assistans och hemtjänstökning.	12 500
Pris och löneökning som ej täcks av uppräknings (0,8 %)	5 800
Helårseffekt uppstart 8 demensplatser Ginstgården	3 200
Volymökning hemtjänst och hälso- och sjukvård (2,5 %)	5 100
Nytt gruppboende LSS	4 000
Minskade statliga bidrag (äldresatsning upphör)	8 300
Eventuellt förändrade gränsdragningar funktionsstöd	0
Summa permanenta utökningar	38 900
Totalt	38 900

Vård- och äldreomsorgsnämnden har 2018 en prognostiserad helårsnettokostnad om 702,6 mnkr. 2019 uppskattas pris- och löneökningar till 2,3 procent och volymökningar till cirka 2,0 procent. Därtill upphör Socialstyrelsens äldresatsning om 8,3 mnkr. Sammantaget behöver nämnden vid oförändrad ambition och kvalitet ett tillskott om cirka 38,9 mnkr 2019. I ovanstående budgetäskande är då inte följande risker inkluderade.

- Risken att försäkringskassan ger fler avslag inom personlig assistans
- Volymökningar funktionsstöd förutom nytt gruppboende LSS
- Kostnader för heltidsresan inom äldreomsorgen
- Förstärkt administration och gemensamma lokaler utifrån den större förvaltningen
- Eventuell löneglidning inom hälso- och sjukvårdsavdelningen
- Eventuell höjd ersättning till Ängabogården/Kaptenen vid höjd brukarnöjdhet.

Förklarande text till utökningar

- Underskott 2018 härrör framförallt från avdelning funktionsstöd och beror delvis på minskade intäkter för personlig assistans och delvis på budgetfördelning när verksamheten överflyttades. Inom äldreomsorgen uppgår underskottet till 4,0 mnkr och beror framförallt på att hemtjänststimarna ökat under 2018.
- Budgetuppräknig enligt flerårsstrategin uppgår till 1,5 procent vilket understiger pris- och löneökningar med cirka 0,8 procent som uppskattas till 2,3 procent.
- Volymökningar är beräknade utifrån helårseffekt av åtta nya platser på särskilt boende och en ökning av hemtjänst och hälso- och sjukvård med 2,5 procent.
- Volymökning funktionsstöd är beräknad som helårseffekt av nytt gruppboende under hösten 2018 samt att ytterligare ett gruppboende tillkommer hösten 2019.
- Socialstyrelsens äldresatsning som startades 2015.07.01 avslutas 2018.12.31. Vilket minskar intäkten till Alingsås Kommun med 8,3 mnkr under 2019.

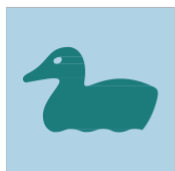
Under 2018 ses gränsdragningar mellan Socialnämnd och Vård och äldreomsorg över. Utifrån dialog med kommunledningskontoret kommer gränsdragningar inte medföra någon ekonomisk påverkan 2019.

Konsekvenser om extra medel inte tilldelas

Utifrån att funktionsstöd och äldreomsorg är kostnadseffektiva i jämförelse med Göteborgsregionen kommer besparingar medföra att Alingsås riskerar genomgå stora kvalitetsförsämringar jämfört med närliggande kommuner. Besparingar som riskerar försämra möjligheten för Alingsås att möta kända utmaningar inom utbyggnad av särskilt boende, kompetensförsörjning, arbete med heltidsresan och arbete med digitalisering.

Eventuella åtgärder om extra medel inte tilldelas nämnden:

Stänga platser på särskilt boende/korttids:	ca: 4 mnkr
Stopp för nytt boende LSS:	ca: 4 mnkr
Personalminskningar med cirka 60 årsarbetare:	ca: 30,9 mnkr

Plan 2020

Belopp i tkr	Beslutad ram 2020	Prognos ram 2020	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	197 920	185 320	-12 600
Verksamhetens kostnader	-913 065	-955 765	-42 700
Verksamhetens nettokostnader	-715 145	-770 445	-55 300
Kommunbidrag	715 145	715 145	0
Årets resultat	0	-55 300	-55 300

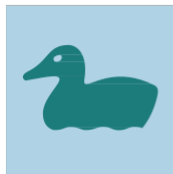
Ramökningar	Belopp
Angivet rambehov 2019	38 900
Underskott pris- och löneökningar 0,2 %	1 500
Volymökningensbehov 2020 (2,0 %)	14 900
Summa permanenta utökningar	55 300
Totalt	55 300

Budgetuppräknigen om 2,1 procent medför ett underskott om cirka 0,2 procent för pris- och löneökningar 2020 som prognostiseras till 2,3 procent. Därtill förväntas i genomsnitt under perioden 2019 – 2021 volymökningarna inom äldreomsorgen uppgå till 2,0 procent enligt det kommunalekonomiska utjämningsystemets metod att prissätta volymökningar. Vidare uppskattas volymökningar inom funktionsstöd till cirka 2,0 procent. Kostnader för volymökningar är ofinansierade i budget för 2020.

Volymökning 2020 kommer framförallt ske genom utökade insatser inom hemtjänst och hälso- och sjukvård samt genom att nya platser på LSS-boenden behövs. Eventuellt tillkommer särskilda boendeplatser för äldre på Bjärkegården, förutsatt att ekonomiska förutsättningar ges. Vidare fortsätter nämndens arbete att effektivisera verksamheten genom fortsatt strävan mot kvarboende, utveckling av välfärdsteknologi, utveckling av det förebyggande arbetet och byggnation av kostnadseffektiva nya boendeplatser.

Utifrån att funktionsstöd och äldreomsorg är kostnadseffektiva i jämförelse med närliggande kommuner riskerar de besparingar som budgetförutsättningarna anger medföra att Alingsås kommer genomgå stora kvalitetsförsämringar jämfört med närliggande kommuner. Besparingar som riskerar försämra möjligheten för Alingsås att möta kända utmaningar inom utbyggnad av särskilt boende, kompetensförsörjning, arbete med heltidsresan och arbete med digitalisering.

Underskott inför 2020 motsvarar en besparing om cirka 105 heltidsanställda personal.

Plan 2021

Belopp i tkr	Uppräknad plan 2021	Prognos plan 2021	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	202 474	189 582	-12 892
Verksamhetens kostnader	-934 067	-992 075	-58 008
Verksamhetens nettokostnader	-731 593	-802 493	-70 900
Kommunbidrag	731 593	731 593	0
Årets resultat	0	-70 900	-70 900

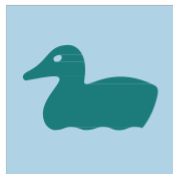
Ramökningar	Belopp
Angivet rambehov 2019-2020	55 300
Volymökningens behov 2021 (2,0 %)	15 600
Summa permanenta utökningar	70 900
Totalt	70 900

Budgetuppräknningen om 2,3 procent prognostiseras motsvara pris- och löneökningar 2021. Därtill förväntas volymökningar inom äldreomsorgen uppgå till 2,0 procent enligt det kommunalekonomiska utjämningsystemets metod att prissätta volymökningar. Vidare uppskattas volymökningar inom funktionsstöd till cirka 2,0 procent. Kostnader för volymökningar är ofinansierade i budget för 2021.

Volymökning 2021 kommer framförallt ske genom utökade platser på särskilt boende på Bjärkegården och eventuellt på Brunnsgården samt genom att behoven inom LSS-verksamheten beräknas öka med 2,0 procent. Vidare fortsätter nämndens arbete att effektivisera verksamheten genom fortsatt strävan mot kvarboende, utveckling av välfärdsteknologi, utveckling av det förebyggande arbetet och byggnation av kostnadseffektiva nya boendeplatser.

Utifrån att funktionsstöd och äldreomsorg är kostnadseffektiva i jämförelse med närliggande kommuner riskerar de besparingar som budgetförutsättningarna anger medföra att Alingsås kommer genomgå stora kvalitetsförsämringar jämfört med närliggande kommuner. Besparingar som riskerar försämra möjligheten för Alingsås att möta kända utmaningar inom utbyggnad av särskilt boende, kompetensförsörjning, arbete med heltidsresan och arbete med digitalisering.

Underskott inför 2021 motsvarar en besparing om cirka 130 heltidsanställda personal.

Investeringsbudget

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Tkr					
Expansionsinvestering					
Inventarier	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
IT-utrustning	480	480	480	480	480
Vårdarhjälpmedel inkl. sängar	560	560	560	560	560
Reinvestering					
Inventarier	400	400	400	400	400
IT-utrustning	120	120	120	120	120
Vårdarhjälpmedel inkl. sängar	140	140	140	140	140
TOTALT UTGIFTER	3 300	3 300	3 300	3 300	3 300

Personal

Den stora utmaningen när det gäller personal- och kompetensförsörjningsfrågor de kommande tre åren är främst att se till att det finns tillräckligt kompetent personal att rekrytera inom förvaltningens bristyrken. Vi behöver arbeta med att stärka vårt arbetsgivarmärke för att visa att Alingsås Kommun är en attraktiv arbetsgivare och vi behöver se över våra lönenivåer så att vi bl.a. kan erbjuda konkurrenskraftiga löner och även fördelaktiga förmåner. Vi behöver också arbeta med en effektiv rekrytering där vi kan nå ut via rätt kanaler till rätt personer. En annan del är att vi måste arbeta för att behålla den personal vi har genom rätt kompetensutveckling och en del i den kompetensförsörjningsplan är heltidsresan vilket kommer innebära en stor förändring av den deltidskultur som finns i förvaltningen. Utredningen av införandet av serviceassistent är också ett led i att arbeta med personalförsörjningsfrågan.

När det gäller arbetsmiljön behöver vi fortsätta att arbeta med vår rutin från "frisk till frisk" för att motverka både kort- och långtidssjukskrivningar samt att arbeta med implementeringen av den nya rutinen för arbetsskador och tillbud. Vi behöver stärka vårt förebyggande arbetsmiljöarbete för att bibehålla och arbeta mot en förbättrad arbetsmiljö för våra anställda. En del i det är att arbeta med en hälsosam schemaläggning. Utmaningen när det gäller en hälsosam schemaläggning är också kopplat till heltidsresan. Att få med hos våra medarbetare i att vilja och orka arbeta heltid och samtidigt arbeta fram kostnadsneutrala sätt att åstadkomma detta på som är hållbara över tid.